

Овсійчук Т. П.,

аспірант

ПВНЗ «Європейський університет»

ОЦІНКА ВПЛИВУ РЕГЛАМЕНТУ, ЩО РЕГУЛЮЄ ОБІГ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ (MiCA REGULATIONS), НА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

20 квітня 2023 року Європейським Парламентом було прийнято регламент № 2020/0265 (COD) (надалі «MiCA» або «Регламент»), що регулюватиме обіг віртуальних активів в Європейському Союзі. 16 травня 2023 року MiCA були підтримані Європейською Радою, а 31 травня 2023 року – офіційно підписаними [1]. MiCA стане першим нормативно-правовим актом, що регулюватиме базові категорії у правовідносинах з віртуальними активами у Європейському Союзі, які будуть обов'язковими для усіх країн-учасниць. Враховуючи, що Україна 23 червня 2022 року набула офіційного статусу кандидата на членство Європейського Союзу [2], яке передбачає в тому числі імплементацію законодавства співтовариства до національного законодавства держави-члена, зміни до Закону України «Про віртуальні активи», який так і не набув чинності, з високою вірогідністю можуть ухваленими вже найближчим часом.

Здійснюючи порівняльний аналіз MiCA та норм Закону України «Про віртуальні активи» приходимо до висновків, що між зазначеними документами є наступні суттєві відмінності:

- в національному законодавстві використовується термін «віртуальний актив», натомість в MiCA – «криптоактив»;
- різні підходи до класифікації віртуальних активів;
- залишення поза правовим регулюванням Регламенту невзаємозамінних токенів (так званих «NFTs»);
- різні види послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів.

Так, Закон України «Про віртуальні активи» розрізняє чотири види таких послуг: послуги із зберігання або адміністрування віртуальних активів чи ключів віртуальних активів, послуги з обміну віртуальних активів, послуги з переказу віртуальних активів, посередницькі послуги, пов'язані з віртуальними активами [3]. Натомість, Регламент визначає значно ширший перелік таких послуг, а саме: зберігання та адміністрування криптоактивів від імені третіх осіб, робота торгового майданчика для криптоактивів, обмін криптоактивів

на фіатну валюту, яка є законним платіжним засобом, обмін криптоактивів на інші криптоактиви, виконання замовлень на криптоактиви від імені третіх осіб, розміщення криптоактивів, прийом і передача замовлень на криптоактиви від імені третіх осіб, надання консультацій щодо криптоактивів [4]. Окрім цього, в МіСА зазначені види послуг регламентовані більш детально [5, с. 52].

Окремої уваги в Регламенті заслуговує інститут білої книги (так званий «Whitpaper»). Whitpaper – це документ, який пояснює мету проекту та принцип його роботи. Для криптовалюти офіційний документ є посібником щодо її технології, функцій і цілей. Його розроблено, щоб представити проект новій аудиторії потенційних користувачів та інвесторів [6, с. 115]. В Законі України «Про віртуальні активи» такого інструменту наразі не передбачено.

Щодо можливого запозичення норм Регламенту до українського законодавства, то Національний інститут стратегічних досліджень рекомендує створити робочу групу з розроблення та приведення у відповідність нормативно-правової бази, що необхідна для реалізації Закону України «Про віртуальні активи» задля створення прогресивної моделі регулювання обігу віртуальних активів в Україні, залучаючи до роботи компетентні органи, зокрема Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, Національний банк України, Міністерство фінансів України, Міністерство цифрової трансформації України, Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та інші органи виконавчої влади, а також рекомендував імплементувати міжнародне законодавство у сфері віртуальних активів до національного законодавства України [7].

Разом з тим, заступник міністра цифрової трансформації України Олександр Борняков зазначив, що доцільно впроваджувати лише найважливіші базові норми МіСА, які необхідні для повноцінного запуску криптоіндустрії в Україні. Імплементация МіСА з регуляторними механізмами нашого законодавства повинна відбуватися поступово [8].

Таким чином приходимо до висновку, що з урахуванням відсутності офіційно запущеного ринку віртуальних активів в Україні, основоположні норми МіСА будуть обов'язково імплементованими до Закону України «Про віртуальні активи». Цьому сприяють як політичні чинники (обрання Україною стратегічною метою вступ до Європейського Союзу), так і економічні (українські постачальники послуг з обігу віртуальних активів неодмінно мають намір офіційно працювати на території Європейського Союзу). Зміст та обсяг імплементации Регламенту буде визначений за результатами фахової дискусії між профільними органами державної влади у сфері віртуальних активів та законодавцем.

Список використаних джерел:

1. Procedure File: 2020/0265(COD) | Legislative Observatory | European Parliament. *Legislative Observatory*. URL: [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/0265\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/0265(COD)&l=en) (дата звернення: 02.06.2023).
2. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes> (дата звернення: 02.06.2023).
3. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX : станом на 02 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 02.06.2023).
4. Texts adopted – Markets in Crypto-assets (MiCa) – Thursday, 20 April 2023. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0117_EN.html#title2 (дата звернення: 02.06.2023).
5. Глущенко С. І. MiCA – новий погляд на регулювання ринку віртуальних активів та співвідношення із нормами Закону України «Про віртуальні активи». *Правові виклики сучасності* : матеріали круглого столу, м. Харків, 20 груд 2022 р. / Держ. біотехн. ун-т. Харків, 2022. С. 49–53.
6. Андрущенко Н., Глущенко С. І. Біла книга криптоактиву (згідно до MiCA (Markets in Crypto Assets Regulation)). *Правові виклики сучасності* : матеріали круглого столу, м. Харків, 20 груд 2022 р. / Держ. біотехн. ун-т. Харків, 2022. С. 114-118.
7. Олійник Д.І. Обіг віртуальних активів в Україні. (27.06.2022). Київ, Україна: Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-06/oliinik.pdf> (дата звернення: 02.06.2023).
8. Борняков О. Чи варто впроваджувати європейський регламент регулювання ринків криптоактивів (MiCA) в українське законодавство про віртуальні активи? *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/bornyakov/posts/pfbid036WNhVqMxjYN7u9Cty1tHFCHhX7NgBWybNhKEC5hVxzg6HrXWhLGVF5CuSXQ8PSaPl> (дата звернення: 02.06.2023).